

És habitual que, quan encarreguem tasques en què l'alumnat ha d'escriure, les produccions que realitzen presentin mancances diverses:

- No tenen una estructura clara.
- Hi ha problemes de cohesió perquè no fan l'ús esperat dels connectors i marcadors textuais.
- Els manca una conclusió que ajudi a sintetitzar el que comuniquen.
- Evidencien que a l'alumne/a li ha resultat difícil identificar el model textual que havia d'aplicar, encara que tenia clar el contingut.

Les dificultats es fan més evidents quan es tracta d'escriure de caire acadèmic, és a dir textos corresponents a gèneres de les matèries no lingüístiques, de caire molt formal, en els quals cal integrar els coneixements apresos.

Poden confluïr diverses raons que expliquen aquestes dificultats: l'enunciat de la tasca no aporta pistes sobre el que s'espera, no tenen clara l'estructura textual que han d'aplicar, no saben ordenar les idees en paràgrafs ben cohesionats o no saben com integrar el vocabulari acadèmic en les frases que construeixen. Per tant, escriure és més difícil per a un alumne del que ens pot semblar als docents.

És per això que una de les estratègies que destaquen pel seu potencial educatiu en l'àmbit de les competències comunicatives, i de manera especial en els processos d'aprenentatge de l'escriptura, és **l'anàlisi de models**. Es tracta d'iniciar l'aprenentatge de l'escriptura de qualsevol tipus de textos a partir de la imitació de bons models, analitzant-los prèviament i replicant-ne els components o elements definidors en textos propis. Es pot millorar el procés si, paral·lelament, impulsem la correcció col·lectiva dels escrits fets per alumnes, en els quals es pot identificar què cal millorar i analitzar per què.

L'anàlisi de models també és vàlida per a les produccions orals: podem analitzar un gènere oral concret a partir d'un vídeo o de l'escolta activa d'un missatge directe.

Què hem d'observar en els models que analitzem a l'aula?

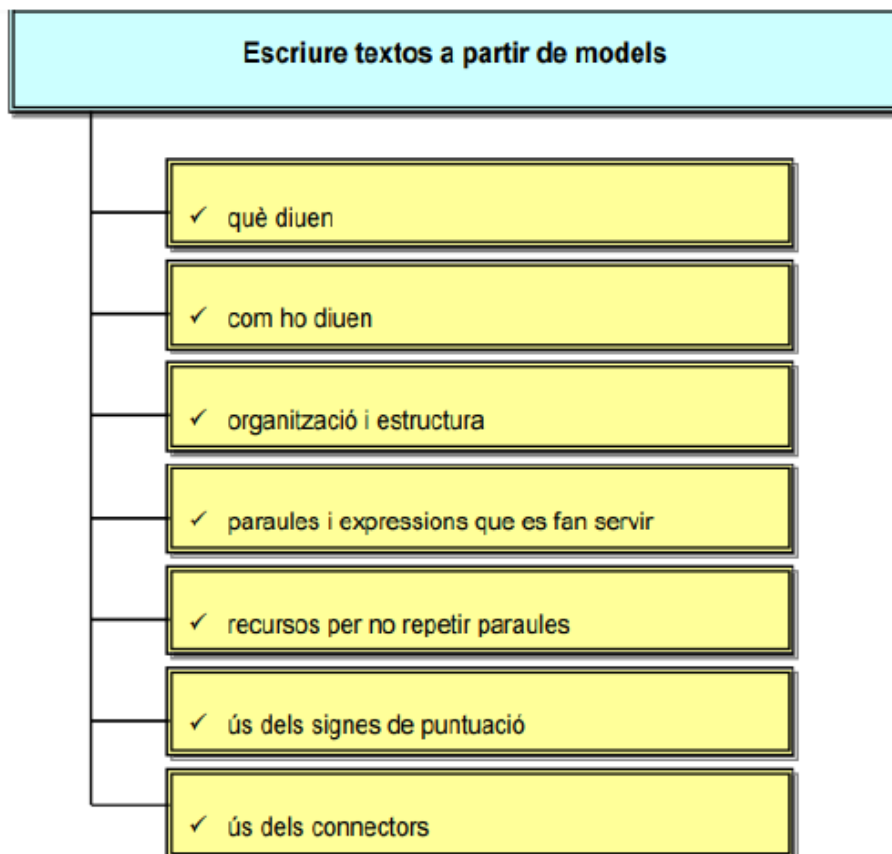
Com a punt de partida, cal compartir amb l'alumnat els elements que cal valorar:

- objectius del text,
- a qui s'adreça,
- tipus de registre que utilitza,
- estructura,

- quin vocabulari emprà i com,
- quines expressions formals de caire acadèmic hi ha,
- quins connectors i marcadors utilitza i en quines parts del text,
- quins recursos conté per evitar repeticions,
- etc.

Tots aquests elements, a mesura que s'analitzen, han de passar a formar part d'una pauta que acompanyi els alumnes quan hagin d'imitar el model: es tracta d'elements a tenir en compte en les fases de planificació i de textualització (o, en el cas de produccions orals, en la planificació i elaboració del guió). Amb aquesta finalitat, és convenient proporcionar una plantilla per recollir les observacions de manera ordenada, perquè generi la pauta o checklist.

L'anàlisi es pot fer en gran grup, amb l'acompanyament docent, però també resulta una tasca enriquidora que es pugui fer en grup petit i que es produeixi una conversa productiva al voltant de l'anàlisi del model.

Font: [Orientacions per a la millora de l'expressió escrita.](#)

En una segona fase, quan l'alumnat ha de plantejar-se redactar i revisar les seves pròpies produccions, el docent ha de poder facilitar pautes compartides, llistes de verificació, qüestionaris, taules de correcció o organitzadors gràfics per orientar l'escriptura, verificar com ho estan fent i tenir cura dels criteris que ha d'incloure. L'objectiu d'aquestes bastides de suport és que l'alumnat guanyi progressivament autonomia en les estratègies d'elaboració de textos escrits.

Exemple de text model i organitzador gràfic elaborat per extreure la informació clau i ajudar a reescriure:

Els llops, s'han de protegir o exterminar?

Els llops s'han convertit en animals tan perseguits que podrien desaparèixer en un futur proper. Des de fa segles, l'home els mata, però en lloc de matar-los hauria de protegir-los. En primer lloc cal reconèixer que és cert que el llop ataca els ramats, però només ho fa per alimentar-se i, a més, preferentment mata animals afeblits o malalts.

També a les guerres i en situacions molt extremes de fam generalitzada, els llops han devorat persones, però aquests casos són poc freqüents.

En realitat els llops són molt útils per a l'equilibri en la natura entre espècies, ja que s'ha constatat que, en certes regions on els llops han desaparegut, els cérvols i d'altres animals s'han multiplicat excessivament, cosa que ha provocat problemes més difícils de resoldre que les malifetes dels llops.

Per tots aquest motius crec que s'haurien de tornar a introduir llopades en determinades zones d'on han desaparegut.

IDENTIFIQUEM-HI LES PARTS

TESI	L'home, en lloc de matar els llops, hauria de protegir-los.
1r ARGUMENT	El llop només ataca els ramats per alimentar-se i, preferentment, mata animals afeblits o malalts.
2n ARGUMENT	Són molt poc freqüents els casos en què els llops han devorat persones (guerres o fams generalitzades).
3r ARGUMENT	Els llops són molt útils per mantenir l'equilibri entre espècies.
CONCLUSIÓ	S'haurien de tornar a introduir llopades en determinades zones.

Font: D. Quinquer. [Textos per llegir i aprendre. Globalització i agricultura](#). Pàg. 18

Consells per ensenyar a partir de l'anàlisi de models

Cal partir de la idea que l'alumnat aprèn gràcies a l'observació d'exemples, perquè es beneficia de l'observació detallada d'un model per poder crear els seus propis textos de manera efectiva. Es tracta de llegir per aprendre a escriure, i per a l'alumnat sovint és una estratègia nova, raó per la qual caldrà mostrar-los què fer amb aquests models. Per ajudar-los de manera efectiva, és important:

1. Quan s'hagi seleccionat el text que s'empra de model, dedicar un temps a identificar el vocabulari específic que conté i que pot provocar bloquejos en la comprensió. Facilitar el vocabulari i el significat des del principi ajudarà a gestionar millor l'anàlisi del text.
2. Llegir el model en veu alta o donar-los temps a llegir en silenci. És el primer contacte amb el text i cal dedicar-hi temps a l'aula.
3. Interactuar per garantir que el text s'ha comprès adequadament, abans de començar a analitzar-ne els elements formals. De manera oral o per escrit, formulem preguntes centrades en el contingut; en la forma encara no.
4. Quan es torna al text per analitzar l'estructura o les característiques del discurs és quan hem de ser més específics: esmentant paraules o frases, indicant directament els connectors, marcant en el text l'estructura... És a dir, verbalitzant aquells aspectes que volem que observin, estimulants que prenguin notes i facin marques en el text.
5. Facilitar més d'un exemple en moments diversos si cerquem que assoleixin adequadament les tècniques d'escriptura. Vol dir, alhora, generar més oportunitats per poder aplicar el model.
6. Modelar en veu alta la reflexió al voltant de l'estructura del text i l'ús dels diversos components que cal integrar.
7. Mantenir, el temps que es consideri necessari, les ajudes que els hem facilitat per fer l'anàlisi del model i per transferir-lo a tasques similars, a partir de l'observació del seu progrés. Amb l'alumnat que té més dificultats en l'aprenentatge de la llengua caldrà mantenir aquestes ajudes durant més temps i diversificar-les.
8. Estimular l'anàlisi de models com una estratègia que cal aprendre per transferir a altres situacions, per tal que, quan l'alumne hagi d'escriure un text en un gènere que no coneix, acudeixi a un model per imitar-lo.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA:

Us convidem a llegir aquests títols per ampliar la informació:

- SALISU, A., RANSOM, E. (2014). [The role of modeling towards impacting quality education](#). International Letters of Social and Humanistic Sciences, vol. 32, p. 54-61. [Consulta: 12/05/2021].
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ (2012). [Orientacions per a la millora de l'expressió escrita](#). [Consulta: 10/05/2021].
- JIMENO, P. (2004). [La enseñanza de la expresión escrita en todas las áreas](#). Gobierno de Navarra. Departamento de Educación. Blitz Serie Roja, núm. 1. [Consulta: 10/05/2021].
- GEORGE LUCAS EDUCATIONAL FOUNDATION. EDUTOPIA. [8 Tips for Teaching With Mentor Texts](#). [Consulta: 13/05/2021].
- QUINQUER, D. (2015). [Textos per llegir i aprendre: Globalització i agricultura](#). Barcelona: Departament d'Educació.